

БЕРЕЗЕНЬ
2023

СУЧАСНА НАУКА ТА ВИЩА ОСВІТА

1. Політика в галузі освіти.....	1
2. Організація вищої освіти.....	3
3. Рейтингові вимірювання.....	6
4. Управління якістю вищої освіти.....	6
5. Вища школа за напрямками підготовки та технології викладання відповідних дисциплін.....	6
6. Вища освіта за кордоном.....	13
7. Академічна мобільність. Навчання іноземних студентів.....	13
8. Організація навчальної роботи. Методи та форми навчання.....	14
9. Підготовка науково-педагогічних кадрів. Підвищення кваліфікації викладачів.....	16
10. Дистанційна освіта.....	17
11. Професорсько-викладацький склад.....	17
12. Організація наукової та науково-дослідної роботи.....	18
13. Загальна середня освіта.....	19
14. Формування особистості.....	20
15. Загальні питання освіти.....	20
16. Сумський державний університет.....	21

1. Політика в галузі освіти

1. Україна. Кабінет Міністрів.

Про внесення змін до Порядку здійснення єдиного державного кваліфікаційного іспиту для здобувачів ступеня вищої освіти магістр за спеціальностями галузі знань «22 Охорона здоров'я»: постанова Кабінету Міністрів України від 28 березня 2023 року № 269 // Освіта.ua. — URL: https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/88795/

2. **Україна. Міністерство освіти і науки.**
Про апробаційне проведення єдиного Державного кваліфікаційного іспиту за спеціальністю 125 Кібербезпека 2022/2023 навчальному році: наказ Міністерства освіти і науки України від 20 березня 2023 року № 311 // Освіта.ua. — URL: https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/88767/
3. **Україна. Міністерство освіти і науки.**
Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 11.01.2023 № 20 : наказ Міністерства освіти і науки України від 16 березня 2023 року № 283 // Освіта.ua. — URL: https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/88773/
Зміни до наказу МОН «Про обсяги фінансування фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок, виконавцями яких є заклади вищої освіти та наукові установи, що належать до сфери управління Міністерства освіти і науки України, та фінансової підтримки наукових об'єктів, що становлять національне надбання, на 2023 рік за КПКВК 2201040»
4. **Україна. Міністерство освіти і науки.**
Про затвердження графіку проведення єдиного державного кваліфікаційного іспиту на другому (магістерському) рівні вищої освіти у 2023 році: наказ Міністерства освіти і науки України від 01 березня 2023 року № 226 // Освіта.ua. — URL: https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/88738/
5. **Україна. Міністерство освіти і науки.**
Про затвердження Переліку зон обслуговування, у яких регіональні центри оцінювання якості освіти забезпечують проведення у 2023 році національного мультипредметного тесту, єдиного вступного іспиту, єдиного фахового вступного випробування: наказ Міністерства освіти і науки України від 10 березня 2023 року № 283 // Освіта.ua. — URL: https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/88764/
6. **Україна. Міністерство освіти і науки.**
Про затвердження переліку проєктів фундаментальних досліджень, прикладних досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок закладів вищої освіти та наукових установ, що належать до сфери управління: наказ Міністерства освіти і науки України від 03 березня 2023 року № 232 // Освіта.ua. — URL: <https://osvita.ua/legislation/other/88614/>

7. **Україна. Міністерство освіти і науки.**
Про затвердження Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2023 році : наказ Міністерства освіти і науки України від 15 березня 2023 року № 276 // Освіта.ua. — URL: https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/9990/
8. **Україна. Міністерство освіти і науки.**
Про затвердження Порядку прийому на навчання до закладів фахової передвищої освіти в 2023 році : наказ Міністерства освіти і науки України від 15 березня 2023 року № 277 // Освіта.ua. — URL: <https://osvita.ua/legislation/fahova-peredvyshha-osvita/85310/>
9. **Україна. Міністерство освіти і науки.**
Про затвердження Порядку проведення в 2023 році національного мультипредметного тесту : наказ Міністерства освіти і науки України від 16 березня 2023 року № 287 // Освіта.ua. — URL: https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/88801/
10. **Україна. Міністерство освіти і науки.**
Про організацію та проведення у 2023 році національного мультипредметного тесту : наказ Міністерства освіти і науки України від 20 березня 2023 року № 318 // Освіта.ua. — URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/88718/

2. Організація вищої освіти

11. **Game** theory and financial components for determining the budget places optimal distribution in the higher education system of Ukraine = Теорія ігор та фінансова складова визначення оптимального розподілу бюджетних місць у системі вищої освіти України / D. Vocharov, N. Stebliuk, Yu. Ulianova et al. // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. — 2022. — № 47. — С. 266-278.
12. **Isaieva S.** Changes in higher education institutions as a result of today's challenges = Зміни у вищих навчальних закладах як результат викликів сьогодення / S. Isaieva // Молодий вчений. — 2023. — № 1. — С. 107-110.

13. **Kuzmenko N.** Features of the formation of corporate culture in an institution of higher education = Особливості формування корпоративної культури у вищому навчальному закладі / N. Kuzmenko // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. — 2022. — Вип. 1 (15). — С. 18-21.
14. **Lugovyi V.** Two dimensions of the Bologna Process: the problem of quality in each of them = Два виміри Болонського процесу: проблема якості в кожному з них / V. Lugovyi, O. Slyusarenko, Zh. Talanova // Education: Modern Discourses. — 2022. — No. 5. — С. 128-141.
15. **Ponomarov O.** Benefits and disadvantages of blended learning in higher education = Переваги та недоліки змішаного навчання в системі вищої освіти / O. Ponomarov // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. — 2022. — Вип. 1 (15). — С. 43-46.
16. **Spitsyn Ye.** Factor of national mentality in the process of reforming the higher education system: position and meaning = Фактор національної ментальності у процесі реформування системи вищої освіти: місце та значення / Ye. Spitsyn, V. Leshchenko // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. — 2022. — Вип. 1 (15). — С. 47-51.
17. **Vitrenko Y.** The sphere of higher education as a component of the recovery plan of Ukraine = Сфера вищої освіти як складова плану відновлення України / Y. Vitrenko, V. Vorona, M. Debych // Education: Modern Discourses. — 2022. — No. 5. — С. 64-73.
18. **Баланчук І. С.** Класичний дослідницький університет: основні відомості — поняття, передумови, розбудова / І. С. Баланчук // Наука, технології, інновації. — 2022. — № 1 (21). — С. 54-61.
19. **Грищенко С.** Академічна автономія вітчизняних університетів / С. Грищенко, Т. Бережна, С. Заєць // Актуальні питання гуманітарних наук. — 2023. — Вип. 59, Т. 1. — С. 290-297.
20. **Іванова Т.** Інформаційні технології як фактор сталого розвитку та підвищення конкурентоспроможності випускників вищих навчальних закладів України в умовах війни / Т. Іванова, К. Петренко, Н. Скоробогатова // Наука і техніка сьогодні. — 2023. — № 2 (16). — С. 24-38.
21. **Ляшкевич А. І.** Адаптація освітнього процесу вищої школи до глобальних викликів ХХІ століття / А. І. Ляшкевич, О. О. Марусич, Х. Є. Шавель // Перспективи та інновації науки. — 2023. — № 4 (22). — С. 163-173.

22. **Марушкевич А.** Змішане навчання здобувачів вищої освіти в умовах воєнного стану / А. Марушкевич // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. — 2022. — Вип. 2 (16). — С. 29-32.
23. **Савіцька В. В.** Цифровізація освітнього процесу у закладах вищої освіти: ризики і перспективи в сучасних умовах / В. В. Савіцька // Засоби навчальної та науково-дослідної роботи. — 2022. — № 59. — С. 76-85.
24. **Сергійчук О.** Євроінтеграційні процеси та перспективи розвитку системи вищої освіти в умовах військового стану / О. Сергійчук, Ю. Багно // Актуальні питання гуманітарних наук. — 2023. — Вип. 59, Т. 3. — С. 200-205.
25. **Скидан М.** Особливості розвитку вищої освіти в умовах нестабільності екосистеми ринку праці / М. Скидан // Наука і техніка сьогодні. — 2023. — № 2 (16). — С. 118-131.
26. **Смолінська О.** Медіативна функція вищої освіти / О. Смолінська, Б. Семенів // Наукові інновації та передові технології. — 2023. — № 3 (17). — С. 392-402.
27. **Сяська І.** Стан реалізації ідей сталого розвитку в теорії і практиці вищої школи / І. Сяська // Актуальні питання гуманітарних наук. — 2023. — Вип. 59, Т. 3. — С. 230-236.
28. **Ткачова Н. О.** Транспрофесіоналізм як світовий тренд вищої освіти й академічних реформ / Н. О. Ткачова, А. С. Ткачов, О. М. Кін // Інноваційна педагогіка. — 2023. — Т. 3. — С. 14-17.
29. **Шведа О.** "Хороша освіта нам потрібна не менше, ніж армія" : в якому стані перебуває освіта й наука в Україні, які таланти втрачає наша земля, як повернути людський капітал «додому» та які знадобляться рішення щодо відбудови і розвитку європейської України / О. Шведа // Медіа-хаб «Твоє місто». — 2023. — 20 березня.
30. **Шиліна Н.** Особливості освітнього простору в Україні в умовах війни: проблеми і перспективи розвитку / Н. Шиліна // Актуальні питання гуманітарних наук. — 2023. — Вип. 59, Т. 3. — С. 319-325.

3. Рейтингові вимірювання

31. **Складено** рейтинг найпопулярніших вищих навчальних закладів в Україні у 2023 році : компанія uniRank опублікувала черговий рейтинг університетів світу за популярністю в мережі Інтернет – uniRank University Ranking 2023. Перше місце посів Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського. Сумський державний університет на 7 сходинці // Економічні новини. — 2023. — 27 березня.

4. Управління якістю вищої освіти

32. **Медіатехнології** як ефективний засіб підвищення якості освітнього процесу в закладах вищої освіти / І. Червінська, А. Струк, О. Притуляк, Я. Никорак // Освітні обрії. — 2022. — № 2 (55). — С. 69-73.
33. **Поляк О.** Планування та моніторинг якості освіти в Україні в умовах війни / О. Поляк // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. — 2022. — Вип. 2 (16). — С. 45-47.
34. **Провідні** вищі об'єднуються заради якості освіти : представники 10 українських університетів зберуться з метою поєднання зусиль задля утримання високих стандартів якісної освіти в теперішніх реаліях. Наразі до Альянсу входять шість університетів: Київська школа економіки, КНУ ім. Шевченка, НТУ «Дніпровська політехніка», Національний університет водного господарства та природокористування, Сумський державний університет та Український католицький університет// Освіта.ua. — 2023. — 8 березня.

5. Вища школа за напрямками підготовки та технології викладання відповідних дисциплін

Екологія

35. **Екологічна** освіта: сучасні дефініції / О. В. Молчанюк, О. О. Пальчик, І. В. Каденко, Н. В. Чернікова // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. — 2022. — № 6. — С. 60-69.

Економічна освіта

36. **Pohorielova T. Yu.** Implementation of the qualimetry principles on the example of the implementation of the management model of the process of future managers' professional responsibility development = Реалізація принципів кваліметрії на прикладі впровадження моделі управління процесом формування професійної відповідальності майбутніх менеджерів / Т. Yu. Pohorielova // Інноваційна педагогіка. — 2023. — Вип. 55, Т. 1. — С. 170-173.
37. **Ratković T.** Entrepreneurial competencies of university students = Підприємницькі компетентності студентів університету / Т. Ratković, Н. Šlogar, S. Šokčević // Economics and Sociology. — 2022. — Vol. 15, № 4. — P. 129-145.
38. **Деяк Ю.** Основні недоліки та переваги дистанційного навчання професійно спрямованої англійської мови майбутніх менеджерів / Ю. Деяк, М. Деяк // Актуальні питання гуманітарних наук. — 2023. — Вип. 59, Т. 1. — С. 305-309.
39. **Созонюк О. С.** Структура організації самостійної роботи майбутніх фахівців сфери обслуговування в процесі проектування логістичних систем / О. С. Созонюк // Інноваційна педагогіка. — 2023. — Вип. 56, Т. 2. — С. 138-142.

Інженерно-технічна освіта

40. **Загородня Т.** Деякі аспекти підготовки студентів технічних спеціальностей / Т. Загородня // Освітні обрії. — 2022. — № 2 (55). — С. 74-79.

ІТ-освіта

41. **Самойленко О.** Організація змішаного навчання в умовах воєнного часу для майбутніх фахівців з інформаційної безпеки / О. Самойленко // Актуальні питання гуманітарних наук. — 2023. — Вип. 59, Т. 3. — С. 195-199.
42. **Шевченко В. О.** Порівняльний аналіз освітніх послуг у сфері підготовки бакалаврів з кібербезпеки / В. О. Шевченко // Вісник Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. — 2022. — Вип. 98. — С. 161-165.

Медична освіта

43. **Галкіна Т.** Особливості підготовки військових лікарів на сучасному етапі цифровізації суспільства / Т. Галкіна, В. Андрієвська // Актуальні питання гуманітарних наук. — 2023. — Вип. 59, Т. 1. — С. 269-273.
44. **Індивідуальна** освітня траєкторія здобувачів вищої медичної освіти: методичні та технічні аспекти реалізації / Ю. Л. Кучин, О. М. Власенко, І. І. Кучеренко, П. В. Микитенко // Інноваційна педагогіка. — 2023. — Вип. 56, Т. 2. — С. 163-169.
45. **Леженко Г. О.** Особливості медичної освіти в Україні в умовах воєнного часу / Г. О. Леженко, О. Є. Пашкова, А. О. Погрібна // Актуальні питання у сучасній науці. — 2023. — № 3 (9). — С. 422-439.
46. **Лещенко Т. О.** Дослідження мотивації до навчально-професійної діяльності студентів медичного університету / Т. О. Лещенко, О. М. Шевченко // Інноваційна педагогіка. — 2023. — Вип. 56, Т. 1. — С. 74-78.
47. **Мішеніна Т.** Пошуково-інформаційна діяльність майбутніх магістрів медицини в полімовному академічному дискурсі / Т. Мішеніна // Гуманізація навчально-виховного процесу. — 2022. — № 2. — С. 17-25.
48. **Організація** освітнього процесу при викладанні мікробіології здобувачами вищої освіти за кваліфікацією "Парамедик" / В. П. Полянська, І. М. Звягольська, Т. В. Дерев'яно та ін. // Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник Української медичної стоматологічної академії. — 2023. — № 1. — С. 146-150.
49. **Реструктуризація** другого модуля патофізіології як навчальної дисципліни з урахуванням викликів військового часу / О. Є. Акімов, А. В. Міщенко, Н. В. Соловійова та ін. // Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник Української медичної стоматологічної академії. — 2023. — № 1. — С. 105-108.
50. **Русалкіна Л. Г.** Концепт іншомовних інтегрованих умінь у практиці викладання в медичних закладах вищої освіти [Електронний ресурс] / Л.Г. Русалкіна, Е.М. Мокрієнко // Інноваційна педагогіка. — 2023. — Вип. 56, Т. 2. — С. 121-123.

Медіаосвіта

51. **Нечитайло Л.** Важливість медіаграмотності та медіаосвіти серед студентів вищих навчальних закладів / Л. Нечитайло, Л. Курас, М. Матлюк // Вісник науки та освіти. — 2023. — № 2 (8). — С. 475-488.

Педагогічна освіта

52. **Москаленко А.** Моделювання професійної підготовки педагогічних кадрів у класичних університетах / А. Москаленко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. — 2022. — Вип. 2 (16). — С. 33-39.
53. **Ростикус Н.** Обґрунтування створення навчальної лабораторії підготовки фахівців освіти: лабораторії, які існують (наукові, творчі, науково-освітні, лабораторія педагогічної майстерності тощо) представлено у статтях як об'єднання освітньої спільноти для організації різноманітних видів наукової і методичної діяльності / Н. Ростикус, Г. Бойко // Інформаційні технології в освіті. — 2022. — Вип. 52. — С. 43-50.

Переклад

54. **Lazarenko T.** Scientific bases of using contextual teaching to form the professional competence of future translators = Наукові засади використання контекстного навчання в процесі підготовки майбутніх перекладачів / Т. Lazarenko, S. Osmachko // Актуальні питання гуманітарних наук. — 2023. — Вип. 59, Т. 2. — С. 256-263.
55. **Головацька Ю. Б.** Міждисциплінарність проблеми формування готовності майбутніх перекладачів до локалізації як вектор оновлення професійної підготовки лінгвістів / Ю.Б. Головацька // Інноваційна педагогіка. — 2023. — Вип. 56, Т. 1. — С. 161-164.
56. **Понікаровська С. В.** Навички як кінцева мета процесу навчання перекладу / С. В. Понікаровська // Вісник Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. — 2022. — Вип. 99. — С. 159-164.

Природничо-математична освіта

57. **Проблема** екологічних наслідків в Україні від російської агресії в розрізі освітнього компоненту “Безпеки життєдіяльності” для ЗВО / І. Білосевич, М. Олексюк, Г. Сапожник, О. Омельчук // Молодь і ринок. — 2023. — № 1. — С. 88-92.

Соціальна робота

58. **Мулик К. О.** Феноменологія культурологічного підходу до інтегрованого навчання професійно-спрямованої англійської мови майбутніх соціальних працівників у процесі фахової підготовки / К. О. Мулик // Інноваційна педагогіка. — 2023. — Вип. 56, Т. 2. — С. 14-17.

Управління освітою

59. **Похилюк О. М.** Особливості тренінгових технологій виховання лідерських якостей майбутніх спеціалістів освітньої галузі / О. М. Похилюк // Молодий вчений. — 2023. — № 1.1. — С. 69-74.

Фізичне виховання. Спорт

60. **Сучасний** стан фізичного виховання студентів у закладах вищої освіти під час війни в Україні / В. Бабаджанян, Н. Семаль, Н. Беседа та ін. // Наука і техніка сьогодні. — 2023. — № 2 (16). — С. 167-176.
61. **Хома Т.** Сучасні підходи до організації самостійної роботи майбутніх тренерів-викладачів / Т. Хома, М. Шкірта // Актуальні питання гуманітарних наук. — 2023. — Вип. 59, Т. 3. — С. 291-295.

Філологічна освіта

62. **Клочко Т. В.** Формування мовної стійкості здобувачів вищої освіти в умовах війни / Т. В. Клочко, О. В. Росса // Молодий вчений. — 2023. — № 1.1. — С. 23-26.

63. **Мудра С.** Використання методу Design Thinking для розвитку усного мовлення студентів немовних факультетів / С. Мудра, Л. Зубкова, Е. Беляєва // Актуальні питання гуманітарних наук. — 2023. — Вип. 59, Т. 2. — С. 334-338.

Іноземні мови

64. **Demianiuk N. O.** The use of advanced capabilities of google digital tools during learning english in higher education institutions = Використання розширених можливостей цифрових інструментів Google під час вивчення англійської мови у закладах вищої освіти / N. O. Demianiuk, O. I. Hural // Інноваційна педагогіка. — 2023. — Вип. 56, Т. 1. — С. 56-59.
65. **Dovhopolova H.** Development of students' communicative competence in the context of reading foreign language texts = Розвиток комунікативної компетенції студентів у контексті читання іноземних текстів / H. Dovhopolova, V. Vasylenko // Актуальні питання гуманітарних наук. — 2023. — Вип. 59, Т. 1. — С. 318-323.
66. **Mudra O. V.** Professional communicative competence as the key component of the foreign language for specific purposes course design = Професійна комунікативна компетентність як ключова складова проектування курсу іноземної мови за професійним спрямуванням / O. V. Mudra // Інноваційна педагогіка. — 2023. — Вип. 56, Т. 2. — С. 79-84.
67. **Pidkolesna L.** Discussion as a method of forming communication skills while teaching english in a higher educational institution = Дискусія як метод формування комунікативних навичок при навчанні англійській мові у вищому навчальному закладі / L. Pidkolesna, O. Zheronkina // Актуальні питання гуманітарних наук. — 2023. — Вип. 59, Т. 2. — С. 356-360.
68. **Zapotichna R.** The use of language tests in the process of teaching English to students of economic specialties = Використання тестових завдань у процесі навчання англійської мови здобувачів вищої освіти економічних спеціальностей / R. Zapotichna // Актуальні питання гуманітарних наук. — 2023. — Вип. 59, Т. 1. — С. 347-351.
69. **Булгару Н.** Застосування технологій креативного навчання іноземної мови як засіб формування ціннісної сфери студентів / Н. Булгару, О. Радіус // Актуальні питання гуманітарних наук. — 2023. — Вип. 59, Т. 1. — С. 233-238.
70. **Велущак М.** Сучасні методики викладання англійської мови у ЗВО: практичний аспект / М. Велущак, Ю. Кузьменко, І. Озарчук // Актуальні питання гуманітарних наук. — 2023. — Вип. 59, Т. 1. — С. 137-142.

71. **Волкова С. Г.** Критичне та креативне мислення як рушійна сила для створення майбутнього успішного спеціаліста : дослідження поєднання та розвитку критичного та креативного мислення в навчанні англійської мови / С. Г. Волкова, К. Р. Тулякова, І. В. Мелешко // Інноваційна педагогіка. — 2023. — Вип. 56, Т. 1. — С. 154-156.
72. **Дудікова Л.** Елементи гнучкого навчання іноземної мови в умовах кризового стану / Л. Дудікова, А. Кондратюк, Л. Терещенко // Актуальні питання гуманітарних наук. — 2023. — Вип. 59, Т. 3. — С. 242-248.
73. **Загородня О.** Цифровізація на заняттях з іноземної мови у закладах вищої освіти / О. Загородня, С. Волох // Актуальні питання гуманітарних наук. — 2023. — Вип. 59, Т. 1. — С. 340-346.
74. **Іваніга О. В.** Основні види самостійної роботи студентів економічних спеціальностей під час вивчення англійської мови / О. В. Іваніга, С. Є. Тарасенко // Інноваційна педагогіка. — 2023. — Вип. 56, Т. 1. — С. 208-211.
75. **Кукушкін В.** Методика викладання англійської мови у ЗВО / В. Кукушкін, О. Лобова // Актуальні питання гуманітарних наук. — 2023. — Вип. 59, Т. 2. — С. 163-167.
76. **Маслова Т.** Навчання перекладу на заняттях з іноземної мови на сучасному етапі / Т. Маслова, Л. Власюк // Актуальні питання гуманітарних наук. — 2023. — Вип. 59, Т. 2. — С. 296-301.
77. **Негрівода О.** Специфіка викладання англійської мови у ЗВО під час асинхронного навчання / О. Негрівода, О. Одінцова, Н. Осіпчук // Актуальні питання гуманітарних наук. — 2023. — Вип. 59, Т. 2. — С. 339-344.
78. **Несін Ю.** Метод проєктів у самостійній роботі здобувачів вищої освіти з оволодіння англійською комунікативною компетенцією / Ю. Несін // Актуальні питання гуманітарних наук. — 2023. — Вип. 59, Т. 2. — С. 345-350.
79. **Супрун М.** Доцільність використання технології веб-квесту як засобу формування комунікативної компетентності при вивченні іноземної мови у ВНЗ / М. Супрун, Н. Яцишин // Актуальні питання гуманітарних наук. — 2023. — Вип. 59, Т. 3. — С. 224-229.
80. **Теличко М.** Проблематика викладання іноземної мови студентам факультетів економіки та менеджменту в умовах сьогодення / М. Теличко, М. Гайдук, О. Федоришин // Актуальні питання гуманітарних наук. — 2023. — Вип. 59, Т. 3. — С. 237-241.

81. **Умяров К. Т.** Теоретичні основи використання Smart-технологій у процесі навчання іноземної мови у немовному ЗВО / К. Т. Умяров, Т. М. Конькова // Молодий вчений. — 2023. — № 1. — С. 111-116.
82. **Холодняк О. В.** Академічна соціалізація здобувача першого бакалаврського рівня вищої освіти у процесі вивчення іноземної мови / О. В. Холодняк // Інноваційна педагогіка. — 2023. — Вип. 56, Т. 2. — С. 159-162.
83. **Цимбалиста О.** Діджиталізація як інструмент у вивченні англійської мови у закладах вищої освіти / О. Цимбалиста, О. Кривенко // Актуальні питання гуманітарних наук. — 2023. — Вип. 59, Т. 3. — С. 296-302.

6. Вища освіта за кордоном

84. **Holovko N.** The role of tutoring in the educational environment of foreign universities = Роль тьюторства в системі навчання закордонних університетів [Великобританія, Німеччина] / N. Holovko, L. Bakhmach // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. — 2022. — Вип. 1 (15). — С. 10-13.
85. **Plakhotnik O.** Peculiarities of the dual education in germany as an important element of professional training = Особливості дуальної освіти Німеччини як важливого елементу професійної підготовки фахівців / O. Plakhotnik, A. Kondratiuk // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. — 2022. — Вип. 1 (15). — С. 35-39.
86. **Ісакова Н. Б.** Досвід співробітництва університетів і промисловості в Японії / Н. Б. Ісакова // Наука та наукознавство. — 2023. — № 1. — С. 121-141.
87. **Мелікова К. Я.** Узагальнення зарубіжного досвіду формування моральної культури особистості студентів у зарубіжних країнах [США, Франція, Німеччина] / К. Я. Мелікова, Р. В. Сопівник // Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія. — 2022. — Т. 13, № 4. — С. 60-64.

7. Академічна мобільність. Навчання іноземних студентів

88. **Гончарук О. В.** Оволодіння українською мовою як домінанта мотивації до навчання в іноземних студентів / О. В. Гончарук, О. В. Дикан // Актуальні питання у сучасній науці. — 2023. — № 3 (9). — С. 376-384.

89. **Долгопол О.** Роль університету в адаптації нерезидентів до навчання і проживання в чужій країні / О. Долгопол, О. Кір'янова // Вісник науки та освіти. — 2023. — № 2 (8). — С. 354-368.
90. **Фельцан І. М.** Академічна мобільність як складова стратегії підтримки міжкультурної комунікації у Європі / І. М. Фельцан // Інноваційна педагогіка. — 2023. — Вип. 55, Т. 1. — С. 174-178.
91. **Шелепкова І. М.** Технологія навчання економічній термінології у системі професійної підготовки іноземних студентів / І. М. Шелепкова // Молодий вчений. — 2023. — № 1. — С. 92-95.

8. Організація навчальної роботи. Методи та форми навчання

92. **Digital tools for effective student learning and training online in conditions of uncertainty = Digital інструменти для ефективного навчання студентів та проведення тренінгів у режимі online в умовах невизначеності /** T. Kapeliushna, R. Dyumenko, Yu. Safonov et al. // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. — 2022. — № 47. — С. 469-479.
93. **Honchar L.** The main challenges of dual vocational education and training system transfer = Основні виклики переведення дуальної системи професійної освіти та навчання / L. Honchar // Education: Modern Discourses. — 2022. — No. 5. — С. 110-117.
94. **Mohelnytska L. F.** Free online resources as effective tools FOR ESL/EFL teaching and learning = Безкоштовні онлайн-ресурси як ефективний інструмент для викладання та навчання ESL/EFL / L. F. Mohelnytska, V. A. Shadura // Інноваційна педагогіка. — 2023. — Вип. 56, Т. 1. — С. 89-91.
95. **Zhylenko M.** Formation of higher education institution students' motivation for studying compulsory components of the educational programs = Формування у здобувачів вищої освіти внутрішньої мотивації до вивчення обов'язкових компонентів освітньої програми / M. Zhylenko // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. — 2022. — Вип. 1 (15). — С. 14-17.
96. **Бурмакіна Н.** Проблеми імплементації фахових дисциплін з англійською мовою викладання у програму підготовки здобувачів вищої освіти / Н. Бурмакіна // Актуальні питання гуманітарних наук. — 2023. — Вип. 59, Т. 1. — С. 239-243.

97. **Вень М.** Формування інтелектуального освітнього простору на основі застосування інтернет-технологій / М. Вень, Є. Грицьков, К. Мамонов // Наука і техніка сьогодні. — 2023. — № 2 (16). — С. 49-56.
98. **Гамарник А.** Конспект – важливий інструмент підвищення якості освіти : проведено аналіз видів (форматів) конспектів і переконливо показано, що жоден з відомих форматів конспектів не може задовольнити потреби студента-фізика / А. Гамарник, М. Яцура, Б. Рачій // Освітні обрії. — 2022. — № 2 (55). — С. 23-28.
99. **Гнедіна К.** Теоретико-практичні засади гейміфікації в освіті / К. Гнедіна, П. Нагорний // Інформаційні технології в освіті. — 2022. — Вип. 52. — С. 7-19.
100. **Головко Н.** Активізація пізнавальної діяльності студентів засобами інтерактивних технологій / Н. Головко, О. Кузнецова // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. — 2022. — Вип. 2 (16). — С. 5-8.
101. **Дисемінація** онлайн-ресурсів в освітній процес в умовах воєнного часу / О. Сипченко, Н. Гарань, В. Пилипенко, І. Бойко // Гуманізація навчально-виховного процесу. — 2022. — № 2. — С. 35-45.
102. **Дмитрук Л.** Аспекти формування професійних компетенцій у студентів закладів вищої освіти нефілологічного профілю / Л. Дмитрук, О. Волошина // Молодь і ринок. — 2023. — № 1. — С. 98-103.
103. **Дужик Н.** Роль координатора у процесі інтегративного навчання / Н. Дужик // Вісник науки та освіти. — 2023. — № 2 (8). — С. 369-382.
104. **Пономарьов О.** Етапи розвитку технологій змішаного навчання в умовах цифровізації освітнього процесу / О. Пономарьов // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. — 2022. — Вип. 2 (16). — С. 48-51.
105. **Смирнова І. М.** Формування цифрової компетентності у здобувачів освіти ЗВО / І. М. Смирнова, А. Г. Кононенко, С. І. Книш // Інноваційна педагогіка. — 2023. — Вип. 56, Т. 2. — С. 134-137.
106. **Удич З. І.** Студентоцентричний підхід в умовах цифровізації навчання / З. І. Удич, І. М. Шульга, Л. А. Миронова // Інноваційна педагогіка. — 2023. — Вип. 56, Т. 2. — С. 151-154.
107. **Філатова О.** Мотивація під час навчання ESP у період воєнного стану / О. Філатова, І. Діденко, Л. Загоруйко // Актуальні питання гуманітарних наук. — 2023. — Вип. 59, Т. 3. — С. 285-290.
108. **Фучила О. М.** Адаптивні віртуальні навчальні середовища у закладах вищої освіти: європейський досвід / О. М. Фучила // Інноваційна педагогіка. — 2023. — Вип. 55, Т. 2. — С. 187-190.

109. **Хміль І. Ю.** Педагогічні технології організації освітнього процесу в закладах вищої освіти / І. Ю. Хміль, Т. В. Сергієнко // Інноваційна педагогіка. — 2023. — Вип. 56, Т. 2. — С. 155-158.
110. **Шкодин А.** Педагогічні технології організації освітнього процесу в ЗВО / А. Шкодин, Т. Голубенко // Актуальні питання гуманітарних наук. — 2023. — Вип. 59, Т. 3. — С. 326-331.
111. **Шляхи** підвищення мотивації студентів університету в умовах дистанційної освіти / В. Лук'яненко, Ю. Лавриш, І. Литовченко та ін. // Наукові інновації та передові технології. — 2023. — № 3 (17). — С. 358-370.
112. **Юзефович К.** Онлайн тестування як засіб оцінювання якості знань студентів / К. Юзефович, М. Ступенко // Актуальні питання гуманітарних наук. — 2023. — Вип. 59, Т. 3. — С. 332-337.

9. Підготовка науково-педагогічних кадрів. Підвищення кваліфікації викладачів

113. **Орищин І. С.** Формування педагогічної майстерності викладача іноземної мови закладу вищої освіти / І. С. Орищин // Інноваційна педагогіка. — 2023. — Вип. 56, Т. 2. — С. 92-95.
114. **Остролицька Л.** PhD-порядок: досвід застосування та перспективи вдосконалення : Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти провело вебінар «Перша річниця Порядку присудження ступеня доктора філософії: досвід застосування та перспективи вдосконалення», на якому йшлося про найбільш гострі й актуальні питання, з якими зіткнулися здобувачі освітньо-наукового ступеня та організатори їхнього захисту / Л. Остролицька, Д. Шулікін // Світ. — 2023. — № 7-8. - лютий. — С. 4-5.
115. **Стойка О. Я.** Роль ІКТ у формуванні професійних компетентностей майбутніх викладачів ЗВО / О. Я. Стойка, В. О. Веремієнко // Інноваційна педагогіка. — 2023. — Вип. 56, Т. 1. — С. 221-224.
116. **Топольник Я.** Особливості вивчення навчальної дисципліни "Інноваційні технології в освіті" в процесі підготовки майбутніх докторів філософії / Я. Топольник // Гуманізація навчально-виховного процесу. — 2022. — № 2. — С. 45-60.

10. Дистанційна освіта

117. **Lutsenko O. M.** Challenges of student assessment in online learning = Особливості оцінювання під час дистанційного навчання / О. М. Lutsenko, N. M. Seminikhyna, T. V. Svyrydiuk // Інноваційна педагогіка. — 2023. — Вип. 56, Т. 2. — С. 210-213.
118. **Ефективність** впровадження дистанційного навчання в закладах вищої освіти: виклики та перспективи / А. Ф. Литвин, Ю. В. Великдан, О. О. Хищенко, Н. І. Кролівець // Актуальні питання у сучасній науці. — 2023. — № 3 (9). — С. 440-453.
119. **Ісакова О.** Дистанційне навчання: проблеми та переваги / О. Ісакова, Л. Еременко // Актуальні питання гуманітарних наук. — 2023. — Вип. 59, Т. 1. — С. 364-369.
120. **Конєва М.** Напрямки вдосконалення дистанційного навчання в Україні / М. Конєва, А. Галстян // Актуальні питання гуманітарних наук. — 2023. — Вип. 59, Т. 2. — С. 226-231.
121. **Лебедєва С. Л.** Мультиmodalні аспекти викладання у сфері сучасної дистанційної освіти / С. Л. Лебедєва, М. К. Лебедєв // Інноваційна педагогіка. — 2023. — Вип. 56, Т. 2. — С. 201-205.
122. **Марцева Л. А.** Технології дистанційної освіти: історія становлення, проблеми використання та перспективи впровадження / Л. А. Марцева, Т. А. Вакалюк // Інноваційна педагогіка. — 2023. — Вип. 55, Т. 2. — С. 173-178.
123. **Нагрибельна І. А.** Практика застосування інформаційно-комунікаційного середовища Moodle у підготовці здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання / І. А. Нагрибельна, Я. А. Нагрибельний // Інноваційна педагогіка. — 2023. — Вип. 55, Т. 2. — С. 179-182.
124. **Основні фактори**, що впливають на розвиток дистанційного навчання у закладах освіти / В. Гончарук, В. Плющ, С. Мандебура, В. Парахненко // Вісник науки та освіти. — 2023. — № 2 (8). — С. 318-330.

11. Професорсько-викладацький склад

125. **Драчук М. І.** Компетенції викладачів ЗВО для синхронного викладання онлайн / М. І. Драчук, З. Я. Федорович, Г. В. Галик // Інноваційна педагогіка. — 2023. — Вип. 56, Т. 1. — С. 190-194.

126. **Педагогічна** творчість викладача в умовах інноваційного розвитку сучасної освіти / І. І. Немченко, В. І. Ляховський, Р. Б. Лисенко та ін. // Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник Української медичної стоматологічної академії. — 2023. — № 1. — С. 144-146.
127. **Персоналії.** Проценко Іван Юхимович // Журнал нано- та електронної фізики. — 2023. — Т. 15, № 1. — 01031.
128. **Сипченко О.** Комунікативна компетентність викладача як важлива складова професіоналізму / О. Сипченко, Н. Гарань, І. Бойко // Гуманізація навчально-виховного процесу. — 2022. — № 2. — С. 26-35.

12. Організація наукової та науково-дослідної роботи

129. 001.891:657(075.8) Б89
Бруханський Р. Ф. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / Р. Ф. Бруханський. — Тернопіль : Осадца Ю.В., 2022. — 208 с. – ISBN 978-617-8060-03-9.
Кільк. прим.: 1 (ФБ-Абонемент. – 1)
130. **Excellence** or Misconduct: How the Visibility of Team Leaders Impacts the Research Project Competition in the Republic of Moldova? = Дослідження чи непохідна поведінка: як видимість лідерів команд впливає на конкуренцію дослідницьких проєктів у Республіці Молдова? / G. Cuciureanu, N. Turcan, I. Cojocar, I. Cojocar // Science and Innovation. — 2023. — Vol. 19, № 2. — P. 3-16.
131. **Poliak O.** Academic integrity in Ukraine and Germany: comparative aspect = Академічна доброчесність в Україні та Німеччині: порівняльний аспект / О. Poliak // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. — 2022. — Вип. 1 (15). — С. 40-42.
132. **Shevchenko G. Ya.** The Specific Features of the Factor of Understanding in the Scientific Communications = Особливості фактора розуміння в наукових комунікаціях / G. Ya. Shevchenko, O. A. Marchenko, S. E. Shablîi // Наука та наукознавство. — 2023. — № 1. — С. 81-101.
133. **Андрощук Г. О.** Технологічна безпека: прогностні оцінки трендів у розвитку науки і технологій / Г. О. Андрощук // Наука, технології, інновації. — 2022. — № 1 (21). — С. 69-80.

134. **Богданов В. Л.** Пошук оптимальної стратегії розвитку Національної академії наук України в умовах сучасних викликів і криз (за матеріалами доповіді) / В. Л. Богданов // Наука та наукознавство. — 2023. — № 1. — С. 9-17.
135. **Вакуленко В. Л.** Ключові аспекти академічної доброчесності: запобігання плагіату / В. Л. Вакуленко, С. В. Боярчук // Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія. — 2022. — Т. 13, № 4. — С. 26-34.
136. **Кубальський О. Н.** Феномен науки в системі трансформацій сучасного життя / О. Н. Кубальський // Наука та наукознавство. — 2023. — № 1. — С. 35-46.
137. **Маліцький Б. А.** Наукоцентрична державна політика як необхідний та ефективний інструмент покращення умов життя в Україні / Б. А. Маліцький // Наука та наукознавство. — 2023. — № 1. — С. 18-34.
138. **Осадча А. Б.** Перспективність світових наукових і технологічних напрямів досліджень щодо сталого розвитку міст та громад / А. Б. Осадча, Т. В. Гаврис // Наука, технології, інновації. — 2022. — № 1 (21). — С. 14-21.
139. **Парфанович І. І.** Діагностика і профілактика поведінкових девіацій у діяльності науково-дослідної лабораторії / І. І. Парфанович // Засоби навчальної та науково-дослідної роботи. — 2022. — № 59. — С. 65-76.
140. **Попович О. С.** До пошуку оптимальної динаміки нарощування кадрового потенціалу української науки в період її післявоєнного відновлення / О. С. Попович, О. П. Костриця // Наука та наукознавство. — 2023. — № 1. — С. 69-80.
141. **Соловйов В. П.** Етика як продукт цивілізації та стрижень науки і соціального прогресу: уроки минулого і проблеми сучасності / В. П. Соловйов // Наука та наукознавство. — 2023. — № 1. — С. 102-120.

13. Загальна середня освіта

142. **Вплив організації дистанційного навчання на здоров'я вчителів** / О. Т. Єлізарова, С. В. Гозак, Т. В. Станкевич та ін. // Довкілля та здоров'я. — 2022. — № 1. — С. 11-19.

14. Формування особистості

143. **Шляхи** удосконалення морального виховання молоді у закладах вищої освіти України / Л. С. Семенова, Л. О. Соколова, І. М. Клименко, І. А. Романюта // Актуальні питання у сучасній науці. — 2023. — № 3 (9). — С. 488-495.

15. Загальні питання освіти

144. 37:[7+008] O-72

Освіта для менеджерів культури. Актуальна ситуація і перспективи розвитку : аналітичний звіт / О. Сагайдак, І. Магдиш, І. Чужинова, К. Загривенко. — Київ : Благодійний фонд "Мистецькі надра", 2021. — 130 с.

Кільк. прим.: 1 (ЦБ-НавчЗ-навчальний зал. – 1)

145. **Preparing students for choosing and realization of a professional career** = Підготовка здобувачів освіти до вибору та реалізації професійної кар'єри / Н. Vakhtiyarova, N. Postoiuk, N. Koshechko, T. Shevchenko // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. — 2022. — Вип. 1 (15). — С. 5- 9.
146. **Бік О. Я.** Соціально-педагогічний супровід учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні / О. Я. Бік // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. — 2022. — № 6. — С. 111-116.
147. **Борак І. В.** Нова парадигма освіти за сучасних умов розвитку інформаційного суспільства / І. В. Борак // Інноваційна педагогіка. — 2023. — Вип. 55, Т. 3. — С. 174-177.
148. **Войціх І. В.** Психолого-педагогічна та емоційна підтримка студентів в умовах військового стану / І. В. Войціх, О. В. Польовик // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. — 2022. — № 6. — С. 117-123.
149. **Коркішко О.** Проблема лідерства у психолого-педагогічній науці: суть, класифікація та функції / О. Коркішко, Є. Завалій // Гуманізація навчально-виховного процесу. — 2022. — № 2. — С. 7-17.
150. **Лапаєнко С. В.** Теоретико-методологічне забезпечення цифрової трансформації освіти і педагогіки / С. В. Лапаєнко // Інноваційна педагогіка. — 2023. — Вип. 55, Т. 3. — С. 9-13.

16. Сумський державний університет

151. **Відбулась** нарада на тему гандбольного турніру літньої Універсиади-2023 : серед представників команд ЗВО України, які взяли участь у нараді - Максим Кунпан (Сумський державний університет) // Федерація гандболу України. — 2023. — 01 березня.
152. **Допомогти** громадам і державі, а не просити допомоги: для чого провідні університети України створюють альянс? // Громадське радіо. — 2023. — 13 березня.
Про Дводенну Школу стійкості університетів розповів Антон Лягуша, кандидат історичних наук, фахівець з публічної історії, декан факультету соціальних та гуманітарних магістерських студій Київської школи економіки, співорганізатор Школи від KSE. Серед учасників Школи - Сумський державний університет.
153. **Забезпечення** права на вищу освіту для внутрішньо переміщених осіб: дослідження // Українська Гельсінська спілка з прав людини. — 2023. — 23 березня.
В рамках даного дослідження проведено аналіз впровадження ініціатив та нормативно правових актів, які надають можливість покращення доступу до вищої освіти внутрішньо переміщених осіб. Особлива увага була приділена стану їх реалізації закладами вищої освіти: Черкаський Національний університет імені Богдана Хмельницького; Сумський державний університет; Черкаський державний технологічний університет; Сумський національний аграрний університет.
154. **Назвали** 15 найпопулярніших університетів України : Міжнародний рейтинг UniRank назвав 15 найпопулярніших університетів України. "Золото" отримав Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського. Сумський державний університет на 7 позиції // Типовий Франківськ. — 2023. — 27 березня.
155. **Оголошено** топ-15 найпопулярніших університетів України : Сумський державний університет займає 7 позицію // Всеосвіта. — 2023. — 24 березня.
156. **Стасюк І.** У Києві проведуть Школу стійкості університетів. Що це і як долучитися? : на базі Київської школи економіки пройде Школа стійкості університетів, на якій українські заклади вищої освіти ділитимуться досвідом виживання від час війни. Серед учасників - Сумський державний університет / І. Стасюк // Хмарочос. — 2023. — 10 березня.

157. **Студент** медінституту очолив загін швидкого реагування Червоного Хреста у Сумах : будучи студентом медінституту наш земляк Андрій Кидименко став волонтером Міжнародного Червоного Хреста України та Головою Загону Швидкого реагування міста Суми та області // The Sumy Post. — 2023. — 27 березня
158. **Шкарлет** у Сумах вручив грамоту ВР колективу університету : Міністр освіти і науки Сергій Шкарлет та голова профільного підкомітету Верховної Ради Юлія Гришина вручили парламентську відзнаку Сумському державному університету за вагомий особистий внесок у розвиток вітчизняної освіти і науки та впровадження сучасних методів навчання і виховання молоді // Укрінформ : Українське національне інформаційне агентство. — 2023. — 17 березня.

БІБЛІОТЕКА

СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

НАШІ КОНТАКТИ:

+38 (0542) 68-79-29

info@library.sumdu.edu.ua

www.library.sumdu.edu.ua